

SÖZEL MANTIK VE MUHAKEME

NASIL BULUNUR?

- **I. Adım:** Önce soru kalıbı okunur. Bu, metindeki bilgilerin nasıl değerlendirileceği konusunda bize yardımcı olacaktır.
- **II. Adım:** Metindeki bilgiler dikkatle okunmalı, gerekli görülenlerin altları çizilmeli, küçük notlar alınmalıdır.
- **III. Adım:** Metindeki bilgiler görünür hâle getirilmelidir. Yani bir tablo çizilerek bilgiler tabloya yazılmalı ve seçeneklerden gidilerek soru çözülmelidir. Eğer metinde ya da seçeneklerde tablo verilmişse çıkarım ve eleme yoluyla cevap bulunmalıdır.
- Sorunun çeşidine göre metindeki bilgiler yardımıyla yaptığımız çıkarımları not ederek ve seçenekleri eleyerek de cevapları bulabiliriz.

ÖRNEK:

Spor müsabakaları için 8/A ve 8/B sınıflarından Sude, Cüneyt, Elif, Defne, Erkan seçilmiştir. Bu kişilerin her biri; futbol, voleybol, basketbol, masa tenisi ve badminton müsabakaları için İzmir, Afyon, Çanakkale, Erzurum ve Rize şehirlerinden birine gitmiştir. Bu kişilerin sınıfları, gittikleri şehirler ve katıldıkları müsabakalarla ilgili şunlar bilinmektedir:

- Elif, Erzurum'a gitmiştir.
- Defne, masa tenisi müsabakasına katılmıştır.
- Futbol, basketbol ve badminton müsabakalarına katılanlar 8/A sınıfındandır.
- 8/B sınıfından Sude, İzmir'e gitmiştir.
- Afyon'a giden Erkan, basketbol müsabakasına katılmıştır.

Bu bilgilere göre kişilerden hangilerinin hem sınıfları hem müsabakaya katıldıkları spor dalları hem de gittikleri şehir kesin olarak bellidir?

- A) Defne ve Elif B) Defne ve Erkan
C) Elif ve Sude D) Erkan ve Sude

ÇÖZÜM:

MEB

Soruda verilen bilgileri bir tabloda göstermek bilgileri bir arada görme açısından kolaylık sağlar:

SUDE	ELİF	DEFNE	ERKAN
İzmir	Erzurum		Afyon
8/B		M.Tenisi	Basketbol

Bu bilgilerden hareketle çıkarımlar yapalım:

1. Çıkarım: Bu bilgilere göre Sude'nin sınıfı ile gittiği il bellidir. Erkan'ın ise müsabakaya katıldığı spor dalı ile gittiği il bellidir. Öyleyse Sude'nin müsabakaya katıldığı spor dalını ve Erkan'ın sınıfını bulursak cevabı buluruz.

2. Çıkarım: Futbol, basketbol ve badminton müsabakalarına katılanlar 8/A sınıfından olduğuna göre Sude'ye badminton veya basketbol spor dalları kalmaktadır. Çünkü Sude B sınıfındadır ve soruda "Bu kişilerin her biri" denerek bir öğrencinin sadece bir spor dalı ile ilgili müsabakaya katılabileceği belirtilmiştir. Bu durumda Erkan'ın basketboldan müsabakaya katıldığı bilindiğine göre Sude'nin voleyboldan müsabakaya katıldığı kesindir.

3. Çıkarım: Erkan'ın basketboldan müsabakaya katılması onun 8/B sınıfında olduğunu gösterir. Çünkü futbol, basketbol ve badminton müsabakalarına katılanlar 8/A sınıfındandır. Cevap **D** seçeneğidir.

GÖRSEL OKUMA

- Görsel kavramı her türlü afiş, simge, işaret, levha, harita, kroki, fotoğraf, resim vb. içerir. Bunları yorumlamak bir anda öğrenilebilecek bir şey değil, bugüne kadarki bilgi ve kültür birikimini harmanlayıp "yordama" işidir.
- Ne kadar çok soru çözülürse bu beceri o kadar çok gelişir.
- Görsellerdeki ayrıntılara dikkat etmek önemlidir.
- Görsel üzerinde tarih yazıyorsa tarihlere dikkat etmek gerekir.
- O ana kadar öyle bir simge ile karşılaşılmamışsa dahi "Neyi ifade ediyor olabilir?" şeklinde seçenekler üzerinden tahminde bulunulabilir.
- Tıpkı paragrafta yazılı olmayan bilgilerin paragraf çözümünü etkilemediği gibi görselde olmayan bir ayrıntı veya görselde yazmayan bir bilgi soru çözümüne dâhil edilmemelidir.

TABLO OKUMA

Öğrenci	ELİF	DEFNE	ERKAN
Gidilen il	Erzurum	Konya	Afyon
Katılınan müsabaka	Voleybol	M.Tenisi	Basketbol

- Tablolar satır ve sütunlardan oluşmaktadır.
- Tabloları yorumlarken satır ve sütunları kalemimizin ucuyla takip etmemiz sınav sırasında dikkatimizden kaçmaması için önemlidir.
- Bu tabloda hangi öğrencinin hangi ilde hangi spor müsabakasına katılacağıyla ilgili net bilgiler verilmiştir.
- Örneğin Elif'in hangi müsabakaya katılacağı bilgisini merak ediyorsak "Elif" sütunuyla "Katılınan Müsabaka" satırının kesişim noktasına bakmalıyız.
- Tabloda olmayan bir bilgi soru çözümüne dahil edilmemelidir. Tabloda bulunanlar net bilgiyken bulunmayanlar sadece ihtimallerdir.

GRAFİK OKUMA

- Grafiklerde de durum tabloda olduğu gibidir. Örneğin grafikte yalnızca "temmuz, ağustos, eylül, ekim, kasım, aralık" ayları verilmişse seçeneklerde geçen "bir yıl", "daima" gibi ifadeler yanlış olacaktır. Yalnızca grafikte yazılan bilgiler nettir, diğerleri ihtimaldir.
- Grafiklerin çizgi grafik, sütun grafik, pasta grafik gibi birçok çeşidi bulunmalıdır.
- Sorular karışımına grafiği yorumlama olarak da bilgileri grafikleştirilmeye dönük olarak da gelebilir.
- Grafik sorularını çözerken de x ve y ekseninde kesişim noktalarına bakmalı, renklere dikkat etmeliyiz.

